

N:o 138.

Af herr **C. E. Johansson** i Berga, om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående uppställningen af den s. k. lilla almanackan.

Sedan år 1747 har kongl. vetenskapsakademien haft privilegium att utgifva almanackan.

Akademien har öfverlåtit tryckning och förlag sedan nära 70 år till firman Norstedt & Söner, som därför betala årligen öfver 90,000 kronor och likväl derpå ha en mycket stor förtjenst.

Priset på lilla almanackan var för 100 år sedan blott 3 öre, har tid efter annan ökats och var 1858 (4 skillingar banko) 12 öre, men blef då, enligt kongl. brefvet den 1 juli 1858, ökad med 17 % till nuvarande 14 öre per exemplaret, häftadt och skuret.

Ehuru detta pris för ett så litet tryckalster är vida öfver andra småskrifters relativa pris, så är derom intet att säga, då akademien derpå fått ökad årsinkomst; men då den stora allmänheten, äfven i den minsta koja, årligen bidrager till denna betydliga inkomst, så vore det rättvist och billigt, att lilla almanackan uppställdes på ett enklare, begripligare och således ändamålsenligare sätt än hvad nu är fallet.

Hvar och en, som vill granska denna kalender, skall erkänna, att det är ytterst få, som förstå den i alla delar, i synnerhet som dess uppställning är lika inkrånglad, som den var i gamla tider. Sålunda kan med skäl anmärkas:

att å sidan 3 under »tecknens bemärkelse» de sista raderna äro ganska svårfattliga. Det skall betyda: att före ordet »f. m.» betyder eftermiddag och efter samma ord betyder förmiddag;

att sista bokstafven å samma sida ©. icke är uttydd (skall troligen vara märke för bokbindaren, att upplagan är för Stockholms horisont(?). Samma S. förekommer öfverst å sidorna 4—27 och är en ledning som borde gifvas på annat sätt;

att djurkretsens figurer äro till ganska liten nytta, emedan icke en på ettusen personer eller måhända mångdubbelt flera derpå aktgifva; att den, i synnerhet på landet ganska viktiga uppgiften om månens upp- och nedgång är på ett olämpligt sätt angifven. I de på samma firmas förlag utgifna större almanackornas och statskalenderns kalendarium är deremot för såväl solen som månen en kolumn för uppgång och en kolumn för nedgång, hvilket gör det mycket åskådligt;

att tecknen för planeternas uppgång äro äfven öfverflödiga, enär högst få personer kunna skilja planeter från fixstjerner; och

att, då dessa i allmänhet öfverflödiga uppgifter finnas i de större almanackorna, de allt för väl kunna uteslutas ur lilla almanackan, som är till gagn för menige man.

Tid efter annan har almanackan blifvit förenklad. Så bortogs 1870 väderleks-förutsägelserna och tidigare siffrorna för gamla stilen samt angifvandet af tiden från världens skapelse. Det kan nu vara på tid att ytterligare förenkla och förbättra en bok, som är allmännare än någon annan och till hvars inkomstbringande förläggande äfven de fattigaste bidraga med sina 14 öre för hvarje år. Osökt framträder härvid tanken på ökad införande af kortare, lättfattliga uppsatser i populära ämnen såsom ett önskemål.

På grund af hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta föranstalta derom, att kongl. vetenskapsakademien vid fortsatt utgifvande af lilla almanackan, med bibehållande af priset 14 öre stycket oförändradt, vidtager förenklad och förbättrad uppställning af densamma i förut angifvet syfte, jemväl beträffande goda, allmännyttiga småskrifters införande i ökad grad.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 28 januari 1899.

C. E. Johansson

i Berga.